

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานเพื่อการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 Team-Based Learning for Human Resource Development in the 21st Century

สุดเฉลิม ศัสตราพฤกษ์*

*คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร 74000

*Corresponding author. E-mail: soodchalerm.s@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนการสอนและศึกษารูปแบบสื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ทีมเป็นฐานเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถฝึกกระบวนการคิดให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริง ทำการศึกษาแบบเชิงพรรณนาและอธิบาย กลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสมุทรสาคร จำนวน 115 คน ในปีการศึกษา 2560 รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมในการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน อยู่ในระดับมากคือ ด้านการตอบกลับอย่างทันเวลา และสม่ำเสมอ และในส่วนของรูปแบบสื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานคือ ภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ สำหรับปัญหา อุปสรรคระหว่างการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันพบว่า วัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ ขาดสื่อการสอน การบรรยายเร็วเกินไปทำให้ตามเนื้อหาไม่ทัน และงานมอบหมายมีมากเกินไป ในส่วนของข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับรูปแบบสื่อการเรียนรู้พบว่า สนใจ

การปฏิบัติจริงนอกห้องเรียน การผลิตสื่อการสอนที่หลากหลาย และควรจัดเตรียมอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้เพียงพอ

คำสำคัญ: การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน
สื่อการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research are to study the level of the preparedness for learning, and to investigate the most suitable learning media format for teaching in Team-Based Learning. In addition, this research examines current obstacles and offers suggestions for teaching and learning management in order to advance teaching and learning in 21st-Century education by using a Team-Based Learning approach for Human Resource Development to practice in thinking process which can be used to achieve understanding. The target group of this descriptive and explanatory study consisted of 115 students in Faculty of Liberal Arts, Institute of Physical Education Samut Sakhon Campus in 2017 academic year. The data were analyzed by using percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis. The main findings are summarized as follows: 1) for the level of preparedness for learning, the response is timely and consistent was at a high level. 2) for the highest form of learning media that is suitable for teaching by the team base learning using movie or video. 3) base on the current study, the students reported that for the obstacles on the current teaching and learning management; computer equipment is not enough, lack of teaching materials, lecture too fast; not get on some content and the assignment are too much. In terms of feedback on the learning media format; it was found that to do real practice outside the classroom, the suggestions to producing of a variety of teaching materials and provide adequate instructional equipment.

Keywords: Human Resource Development, Team-Base Learning, Instructional Media

บทนำ

รูปแบบการเรียนการสอนโดยวิธีการใช้ทีมเป็นฐาน (Team-Based Learning) เป็นรูปแบบหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนตามการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการเรียนรู้กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝนมิใช่เป็นผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติหรือสัญชาตญาณ หรืออู่อุบัติภาวะ หรือเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ หรือความบังเอิญต่างๆ โดยพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นจะต้องเปลี่ยนไปอย่างค่อนข้างถาวร จึงจะถือว่าเกิดการเรียนรู้ขึ้น หากการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเพียงชั่วคราวจะยังไม่ถือว่าเป็นการเรียนรู้เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้จะเกิดการเปลี่ยนแปลง (Bloom, 1956) โดยการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นเรียกว่า “การพัฒนา” นั่นเอง ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ที่ดีขึ้น โดยมีนวัตกรรมเทคโนโลยีทางด้านการจัดการเรียนการสอนได้เข้ามามีบทบาทต่อการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ โลกยุคดิจิทัล สื่อสังคมออนไลน์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย ทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอน ในทุกระดับต้องมีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว เนื่องจากบรรยากาศสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนในลักษณะเดิมคือการบรรยายเป็นหลักไม่ส่งเสริมให้เกิดทักษะความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ และขาดการฝึกฝนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ จึงมีการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในหลายลักษณะ ซึ่งวิธีการใช้ทีมเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ต้องการยกระดับการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับชีวิตจริง ฝึกความรับผิดชอบ และการแสดงความคิดเห็น จนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีพลัง และผู้ที่มีบทบาทสำคัญของการสร้างการเรียนรู้คงต้องเป็นอาจารย์ผู้สอน ดังที่ รุ่ง แก้วแดง (2540: 60-79) ได้กล่าวไว้ว่า อาจารย์ผู้สอนต้องมีภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนไปจากเดิมจากหน้ามือเป็นหลังมือ มีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ผู้ให้คำแนะนำ (Coaching) และเสริมพลังแก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อที่ต้องการให้ผู้เรียนมีแรงบันดาลใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น มีความสุขกับการเรียนมากยิ่งขึ้น ด้วยรูปแบบของแนวทางเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงจากเดิม กล่าวคือจากที่ผู้เรียนเป็นเพียงผู้รับความรู้จากตำราเรียนก็แปรผันมาเป็นผู้ที่เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งวิจารณ์ พานิช (2555: 29) อธิบายว่า

นักศึกษาต้องฝึกตั้งคำถามทำความเข้าใจของคำถามแล้วดำเนินการหาคำตอบ
เอาเองเป็นการเรียนที่เรียกว่า Open Learning คือไม่มีคำถามและคำตอบตายตัว
เป็นรูปแบบการเรียนที่นักศึกษาได้ฝึกฝนความริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ
เพื่อมุ่งเป้าส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จนเกิดเป็นทักษะการคิดอย่างลึกซึ้ง
(Critical Thinking) และส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเป็นทีม (Collaborative
Learning) ซึ่งนักศึกษจะสามารถสร้างความรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเองทั้งนี้ก็เพื่อให้
ผู้เรียนคือนักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสูงสุดหรือเป็นการสอนที่หลากหลายให้เกิด
อรรถภาพมากที่สุดและในการเรียนรู้ที่ส่วนหนึ่งมาจากตัวนักศึกษาเองนั้น จะเป็นผลดี
ต่อนักศึกษา เพราะทำให้ได้รับความรู้และความเข้าใจอย่างแท้จริงในเนื้อหาที่เรียนโดยมี
เป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนดังนี้ 1) สร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ตาม
หลักของรายวิชา 2) พัฒนาความสามารถด้านการคิด และการแก้ปัญหา 3) เตรียม
ผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต 4) ส่งเสริมทักษะความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานเป็นทีม 5) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขในการ
เรียนรู้ เพราะหากไม่มีแนวทางและการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนก็จะ
ทำให้การพัฒนาคุณภาพของประชาชนด้วยการศึกษานั้นไม่มีประสิทธิภาพไม่ส่งเสริม
ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เนื่องจากทุกวันนี้ความรู้ย่อมมีวันหมด
อายุ (Expired Date) ประกอบกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป
อย่างรวดเร็วหากไม่มีการบูรณาการความคิด (Integrated Learning) ทำให้เกิดของ
สิ่งใหม่ก็จะทำให้ไม่เกิดการพัฒนาและไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมเศรษฐกิจ
และการเมืองปัจจุบันได้ และที่ผ่านมากการจัดการเรียนการสอนไม่ได้ให้
คิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ (Critical Thinking) แต่ถูกสอนมาให้เชื่อ (Believe) และ
ปฏิบัติตามกันมาจึงทำให้ความคิดสร้างสรรค์ของคนไทยขาดหายไป และทำให้
กรอบความคิดไม่หลุดออกจากการยึดติดกับความสุขและความสะดวกสบาย
ของมนุษย์ (Comfort Zone) ไม่นำเอาจุดเด่นในตัวเองออกมาใช้ประโยชน์
(สุดเฉลิม ศัสตราพฤกษ์, 2559 : 136) การบริหารการพัฒนาจึงเน้นไปที่ทุนมนุษย์
เพราะเป็นกลไกสำคัญในการสร้างนวัตกรรมความรู้ทางเทคโนโลยี ภาษาการสื่อสาร
อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ด้วยกระบวนการคิดและฝึกให้
พลเมืองมีความรับผิดชอบและมุ่งมั่นในการช่วยกันพัฒนาตนเอง ดังเช่นหลายประเทศที่
สามารถก้าวข้ามกับดักความยากจนและสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจน
กลายเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ส่วนใหญ่จะเริ่มต้นจากการปฏิรูประบบการจัดการศึกษา

เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จนสร้างพลเมืองให้เกิดคุณค่าทางการตลาดได้ (Market Value)

ดังนั้นการศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนการสอนและศึกษารูปแบบสื่อการเรียนรู้อันมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน และการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนตามการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ทีมเป็นฐานในคณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสมุทรสาคร จึงเป็นการศึกษาความเข้าใจรูปแบบและสอบถามความเป็นไปได้จากผู้เรียนว่ามีความคิดเห็นและเข้าใจการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างไร เพราะพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ต้องให้นักศึกษามีการเตรียมความพร้อม (สุดเจลิม ศัสตราพฤกษ์, 2560 : 104-105) เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและจะต้องทำให้ห้องเรียนเป็นห้องแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งด้านของการมีส่วนร่วมทางความคิด มีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองและที่สำคัญคือผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสังคมได้อย่างเกิดประสิทธิผล เพื่อที่ผู้เรียนจะได้เติบโตไปเป็นพลเมืองที่เต็มเปี่ยมไปด้วยคุณภาพและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 115 คน ของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสมุทรสาคร ประจำปีการศึกษา 2560

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างขึ้นโดยอาศัยเอกสาร และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องนำมากำหนดเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยของผู้ศึกษา แล้วแปลงเป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) เพื่อใช้สอบถามประชากร ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาในส่วนของระดับความพร้อมในการเรียนการสอนตามการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 รวมถึงรูปแบบสื่อการเรียนรู้อันมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานโดยแบบสอบถามที่นำมาใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยกัน 4 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1) ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา

ซึ่งเป็นคำถามรูปแบบการตรวจรายการ (Check List) ข้อมูลที่ได้เป็นข้อเท็จจริง ตอนที่ 2) ข้อคำถามเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนโดยใช้ทีมเป็นฐานเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การจัดทีมอย่างเหมาะสม การเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน การมอบหมายงานตามเป้าหมายรายวิชา และการตอบกลับอย่างทันเวลาและสม่ำเสมอ ตอนที่ 3) ข้อคำถามเกี่ยวกับรูปแบบสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ทีมเป็นฐาน ได้แก่ หนังสือ ตำราเรียน หรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง ภาพนำเสนอ เนื้อหาหรืองานนำเสนอ ภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ และกรณีศึกษาหรือการปฏิบัติจริง โดยข้อคำถามตอนที่ 2 และ 3 สร้างเป็นแบบสอบถามมาตรวัดความรู้สึก 5 ระดับตามมาตรวัดแบบไลเคอร์ท (Likert Scale) ตอนที่ 4) เป็นแบบสอบถามถามชนิดปลายเปิด (Open-Ended Question) แสดงความคิดเห็นรวมถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

การทดสอบเครื่องมือในการวิจัยโดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญหรือเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงซึ่งเนื้อหาตั้งแต่ละข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า 0.5 และในส่วนของ การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ทำการทดสอบก่อนปฏิบัติงานจริง (Pre-Test) จำนวน 30 ชุด มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความพร้อมในการเรียนโดยใช้ทีมเป็นฐานเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การจัดทีมอย่างเหมาะสม การเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน การมอบหมายงานตามเป้าหมายรายวิชา และการตอบกลับอย่างทันเวลาและสม่ำเสมอ รวมจำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .844 และในส่วนของแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ทีมเป็นฐาน ได้แก่ หนังสือ ตำราเรียนหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง ภาพนำเสนอ เนื้อหาหรืองานนำเสนอ ภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ และกรณีศึกษาหรือการปฏิบัติจริง รวมจำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น .746

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) จัดเตรียมแบบสอบถาม 2) ทำการเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง และ 3) เก็บรวบรวมและตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการลงรหัสในแบบสอบถาม เปลี่ยนข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาเป็นตัวเลขและทำการประมวลผลข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ซึ่งได้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าเฉลี่ย ร้อยละ สำหรับการอธิบายข้อมูลทั่วไป และระดับความพร้อมในการเรียนการสอน ตามการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 รวมถึงรูปแบบสื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐาน และ 2) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลคุณภาพ และสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ในกรณีที่สามารถแจกแจงความถี่ได้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ระดับความพร้อมในการเรียนโดยใช้ทีมเป็นฐานเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) โดยพบว่าการตอบกลับอย่างทันเวลาและสม่ำเสมอให้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 3.71$) แต่พบว่าการจัดทีมอย่างเหมาะสม ให้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$)

ตารางที่ 1 การวัดความพร้อมในการเรียนโดยใช้ทีมเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ทีมเป็นฐาน

ความพร้อมในการเรียนโดยใช้ทีมเป็นฐาน	($\bar{X}$)	(S.D.)	ความหมาย
1. การตอบกลับอย่างทันเวลาและสม่ำเสมอ	3.71	0.57	มาก
2. การเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน	3.60	0.66	มาก
3. การมอบหมายงานตามเป้าหมายรายวิชา	3.59	0.72	มาก
4. การจัดทีมอย่างเหมาะสม	3.36	0.36	ปานกลาง
ภาพรวม 4 ด้าน	3.56	0.37	มาก

ส่วนที่ 2 ระดับรูปแบบสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ทีมเป็นฐานพบว่า รูปแบบสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ทีมเป็นฐานได้แก่ ภาพยนตร์ วิดิทัศน์/ หนังสือ ตำราเรียน เอกสารที่เกี่ยวข้อง/ และกรณีศึกษา ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59, 3.50$ และ 3.46 ตามลำดับ) และในส่วนของภาพนำเสนอ เนื้อหา งานนำเสนอ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$)

ตารางที่ 2 การวัดรูปแบบสื่อการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ทีมเป็นฐาน

รูปแบบสื่อการเรียนการสอน	($\bar{X}$)	(S.D.)	ความหมาย
1. ภาพยนตร์ วิดิทัศน์	3.59	0.72	มาก
2. หนังสือ ตำราเรียน เอกสารที่เกี่ยวข้อง	3.50	0.36	มาก
3. กรณีศึกษา ปฏิบัติจริง	3.46	0.37	มาก
4. ภาพนำเสนอ เนื้อหา งานนำเสนอ	3.25	0.28	ปานกลาง

ส่วนที่ 3 การสรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า วัสดุอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ ขาดสื่อการสอน การบรรยายเร็วเกินไปทำให้ตามเนื้อหาไม่ทันและงานมอบหมายมีมากเกินไป เป็นต้น และในส่วนของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบสื่อการเรียนรู้อะไรอีกบ้างในการส่งเสริมการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานพบว่าควรมีการปฏิบัติจริงนอกห้องเรียน การผลิตสื่อทางเลือกที่ไม่ต้องเป็นเอกสารและเตรียมอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้เพียงพอ เป็นต้น

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่าความพร้อมในการเรียนโดยใช้ทีมเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ต้องประกอบไปด้วยด้านการตอบกลับอย่างทันเวลาและสม่ำเสมอ ด้านการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน การมอบหมายงานตามเป้าหมายรายวิชา แต่ส่วนในการจัดทีมอย่างเหมาะสมยังมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลางนั้น ทั้งนี้สุดเฉลิม ศัสตราฤกษ์ (2560 : 104-105) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม พบว่าปัจจัยการสนับสนุนของกลุ่มเพื่อนส่งผลต่อการเรียนรู้ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานต้องทำให้การจัดกลุ่มนั้นมีประสิทธิภาพ เพราะในการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานนั้นมีขั้นตอนถึงสามขั้นตอนที่ผู้สอนสามารถจะดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิได้โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมนักศึกษาต้องศึกษาด้วยตนเองก่อนเข้าห้องเรียน ขั้นนี้สามารถพัฒนาทักษะ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและด้านความรู้ โดยนักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ในตัวเองที่ต้องศึกษาหาความรู้ก่อนเข้าห้องเรียน ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความพร้อมที่มีกิจกรรมรายกลุ่มและรายบุคคล และขั้นตอนที่ 3 ขั้นการประยุกต์ใช้ความรู้โดยผ่านกิจกรรม “การศึกษารณีศึกษารายกลุ่ม” ที่ช่วยพัฒนานักศึกษาให้เกิดทักษะได้ทุกด้าน นักศึกษาต้องมีความรู้ใช้ทั้งความจำ ความเข้าใจ มีการวิเคราะห์ต่างๆ โดย ผ่านแบบทดสอบและกรณีศึกษาที่ออกแบบให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาผ่านกระบวนการรายบุคคลและรายกลุ่ม ต้องฝึกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มและมีสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน รวมทั้งฝึกความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันเป็นทีม (สมพิศ โยสุ่น และคณะ, 2559 : 85) และสอดคล้องกับอุทิศ บำรุงชีพ (2557 : 23) ที่ได้เขียนบทความเรื่อง Hyflex Learning : การเรียนรู้ผสมผสานแบบยืดหยุ่นเทคโนโลยีการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ว่าผู้เรียนต้องรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองสืบค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับเป้าหมายของรายวิชา ซึ่งสอดคล้องกับปิยะวัติ พงษ์สวัสดิ์ และณมน จีรังสุวรรณ (2558) พบว่าปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอนคือ การเตรียมตัวก่อนมาเรียน ซึ่งประกอบด้วย การปฐมนิเทศผู้เรียน การจัดกลุ่มผู้เรียน และการวัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ก่อนเรียน และประกาศรี พรหมประกาย และคณะ (2553) พบว่า การจัดการเรียนการสอนทั้งรูปแบบการใช้ทีมเป็นฐาน (Team-Base Learning-TBL) และ การใช้ปัญหาหรือโครงการเป็นฐาน (Problem, Project-Base Learning-PBL) มีส่วนเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในด้านคุณธรรมจริยธรรมตามกรอบ

มาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (TQF) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมากที่สุดเช่นกัน ส่วนการพัฒนาคุณภาพของการจัดกระบวนการ TBL และ PBL ควรเน้นความเข้าใจและความสำคัญของการบริหารจัดการในการทำงานเป็นทีมโดยการใช้แผนที่ความคิด (Mind Map) และเพิ่มการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์จากการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Course Design) รวมทั้งการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้น อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยไม่ได้หมายความว่าเอกสารการสอน ตำรา หรือหนังสือจะไม่มีค่าเป็นเพราะยังมีความสำคัญในลำดับต้น และเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือทางวิชาการ และประกอบกับการออกแบบรูปแบบสื่อการเรียนการสอนในการถ่ายทอดความรู้ต้องมีความหลากหลายเพื่อการเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) การเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนรู้ตามการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 หรือยุคดิจิทัลนี้ซึ่งผู้เรียนมีข้อจำกัดในการเรียนรู้ตามความเปลี่ยนแปลงความทันสมัยทางสังคม ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำมาประยุกต์ใช้รวมถึงการพัฒนาผู้สอนและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานเพื่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1. สำหรับภาพรวมของระดับความพร้อมในการเรียนโดยใช้ทีมเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 พบว่ามีภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังมีองค์ประกอบการจัดที่มอย่างเหมาะสมที่อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบกับยังพบปัญหาและอุปสรรคบางประการที่ต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาการสอน ดังนั้นผู้สอนจึงควรหาวิธีการแก้ไขเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเสริมสร้างการเรียนรู้ตามการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21
2. สถานศึกษาควรเพิ่มวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ให้เพียงพอโดยจัดเตรียมแหล่งสารสนเทศที่ช่วยในการศึกษาค้นคว้าที่หลากหลายและทันสมัย
3. สื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลายเป็นสิ่งที่ควรพัฒนาและผลิตออกมาอย่างต่อเนื่องและทันสมัยในทุกรูปแบบเนื่องจากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ รูปแบบสื่อการเรียนที่เลือกมาใช้ให้ค่าเฉลี่ยระดับมาก โดยสนใจสื่อการเรียนที่เป็นภาพยนตร์และวีดิทัศน์มากที่สุด มีเพียงภาพนำเสนอ เนื้อหา งานนำเสนอที่ให้ค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาเฉพาะคณะศิลปศาสตร์ และสำรวจรูปแบบสื่อการเรียนการสอนบางรูปแบบเท่านั้น สำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาดังนี้

1. ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์จากการจัดการเรียนการสอนตามการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ทีมเป็นฐานกับทักษะการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
2. ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างรูปแบบสื่อการเรียนรู้ที่แตกต่างกันกับความพร้อมในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
3. ศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่มาสสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ประภาศรี พรหมประกาย และศิวาพร ฐะระงาน. (2553). การวิจัยกรณีศึกษาการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ ทีมเป็นฐานและการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการเสริมสร้างมาตรฐานผลการเรียนรู้ ตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 (TQF). (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ.
- ปิยะวดี พงษ์สวัสดิ์ และณมน จีรังสุวรรณ. (2558). การออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้กิจกรรม WebQuest เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา. วารสารครุศาสตร์ อดุสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 6(1), 151-158.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- สุดเฉลิม ศัสตราพฤกษ์. (2559). PEACEACT “สุขกระทำ” เพื่อการพัฒนาการบริหารสู่สมการความยั่งยืน. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ 9(2), 132-138.
- _____. (2560). การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ 28(1), 98-106.

สมพิศ ไยสุน์ และคณะ. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทีมเป็นฐานต่อความรู้ และการรับรู้ผลการเรียนรู้เรื่องการพยาบาลมารดาและครอบครัวในระยะตั้งครรภ์ของ นัศึกษพยาบาล. วารสารพยาบาลสภาวิชาชีพไทย (9)2, 73-87.

อุทิศ บำรุงชีพ. (2557). Hyflex Learning: การเรียนรู้ผสมผสานแบบยืดหยุ่นเทคโนโลยี การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ (25)1, 15-29.

Bloom, Benjamin A. (1956). **Taxonomy of Education Objective Handbook I : Cognitive Domain**. New York : David Mc Kay Company.